

Àrea de Drets Socials*Departament de Participació Social***CONSELL MUNICIPAL DE BENESTAR SOCIAL DE BARCELONA****Grup de treball Drogodependències****Manifest del grup Drogodependències sobre els fets ocorreguts al Raval l'estiu de 2017**

Davant dels fets ocorreguts durant aquest estiu de 2017 al barri del Raval, que els mitjans han relacionat amb els "narcopisos" i "l'extensió de l'heroïna" pel barri, el grup Drogodependències del CMBS, espai participatiu on és representat tot el sector de drogues de la ciutat (professionals, ONG, associacions d'usuaris, cossos de seguretat, sindicats, col·legis professionals, etc.), ha cregut necessari pronunciar-se sobre el tema:

En aquest sentit, manifestem:

1. No és que a la ciutat, globalment, hi hagi més consum d'heroïna que en anys anteriors, però alguns indicadors, com la recollida de xeringues, indiquen que el consum de drogues injectables s'ha concentrat més al Raval que en altres barris. Sembla que hi ha hagut un desplaçament de l'oferta il·legal, del tràfic, cap al Raval Nord, principalment. Això indica que la demanda no ha canviat substancialment, però sí ha canviat l'oferta.

Ha facilitat aquest canvi el fet que en els últims temps en aquesta zona de la ciutat han anat quedant pisos buits, fruit de la pressió de qui té la propietat dels pisos sobre el veïnat per tal que abandonin els seus pisos, i així deixar-los lliures per a l'especulació urbanística i el procés de gentrificació subsegüent. És en aquests pisos on s'han concentrat les activitats de venda de drogues injectables (heroïna, però també cocaïna, metamfetamines i altres) amb tots els conflictes que això comporta, a conseqüència dels quals s'incrementa la pressió sobre el veïnat per marxar del barri.

D'altra banda, està clar que si aquestes substàncies estiguessin controlades legalment això no passaria, és a dir, ens trobem davant d'una manifestació més del fracàs d'una "guerra contra la droga" que, de fet, a la realitat quotidiana dificulta el control de l'oferta.

Així doncs, les conductes incíviques d'algunes persones, etiquetades com a "traficants" o "yonkis", són la punta de l'iceberg d'un fenomen complex, en el qual, com tantes vegades, els sectors més dèbils tenen les de perdre: en aquest cas, els veïns i veïnes més pobres del barri i les persones drogodependents del carrer.

Per tot això, demanem:

2. Analitzant els antecedents de la situació, podem constatar que l'Ajuntament, amb la col·laboració d'altres administracions i de moltes entitats, ha desplegat unes polítiques de control de la demanda, orientades pel

Àrea de Drets Socials

Departament de Participació Social

principi de reducció de danys, que podem valorar com a positives (CAS, sales de venopunció, educadors/es de carrer, integradors/es socials, interlocució amb diferents ens i serveis implicats, per exemple al Consell de Salut, programes específics...). Però els esdeveniments ens assenyalen que cal mantenir una actitud crítica per poder respondre a les noves necessitats que van emergint. Per això demanem a l'Ajuntament algunes mesures que creiem indispensables per intensificar aquestes **polítiques sobre la demanda**:

- Valorar si els punts de reducció de danys del Raval són els més adequats a la situació actual, i actuar en conseqüència.
- Facilitar al màxim els elements que puguin atraure a les persones consumidores a les sales de venopunció, si cal amb una flexibilització de les normes, que de vegades actuen de barrera d'accés.
  - Treballar amb usuari/es, més enllà dels tallers de recollida de xeringues, per tal que puguin fer labors de sensibilització amb altres persones usuàries, incloses les que es dediquen a la venda. Proposar taules de treball conjuntes entre tècnic/ques, professionals de la xarxa de drogues, cossos de seguretat, veïnat, usuari/es i –si és possible– amb qui es dedica a la petita venda per repensar possibles solucions (model Holanda).
- Intensificar les complicitats ja existents al barri. Sabem que la participació ciutadana és, entre moltes altres coses, una garantia d'eficàcia per a les iniciatives públiques i, en aquest sentit, aquí volem posar en valor l'actitud positiva que, en aquestes difícils condicions, mantenen una majoria de veïns/es del Raval.
- Identificar la ubicació a la ciutat i obrir el centre residencial de baixa exigència **previst en el Pla d'acció sobre drogues**, ja que, ni que sigui indirectament, podria ajudar a pal·liar en certa mesura la situació.
- Establir un monitoratge permanent de la situació a peu de carrer, per exemple a través d'una "antena etnogràfica", que faciliti la detecció ràpida i sistemàtica dels canvis per ajudar a orientar les polítiques.

3. Pel que fa a les **polítiques relacionades amb el camp de l'oferta**, volem posar en consideració de l'Ajuntament:

- La necessitat immediata del tancament dels pisos buits del Raval que han estat l'esca que ha desencadenat aquesta situació conflictiva.
- Aquest tancament, però, hauria d'anar acompanyat d'una decidida i activa política d'habitatge en la qual, ens consta, l'Ajuntament ja està treballant en aquests moments. Caldria, doncs, que al Raval s'acceleressin tant les reformes urbanístiques com, més en concret, el desplegament d'habitatges socials que contribuís a arrelar el veïnatge al barri.
- Aquesta política d'habitatge hauria de ser una part central de la lluita contra l'especulació urbanística. Caldrà buscar els tipus d'estratègies i aliances que permetin desenvolupar aquesta lluita, tant per part de l'Ajuntament com del conjunt de la ciutadania, amb la millor eficàcia en el temps més breu possible.
- Que insti el Ministeri de Sanitat a endegar d'una vegada els programes de dispensació d'heroïna, ja planificats amb anterioritat, com a mesura que podria ajudar a pal·liar la situació.
- Que insti les autoritats corresponents a la recerca de solucions pragmàtiques, basades en criteris de salut pública i respecte als drets humans, per tal de regular l'actual descontrol en la circulació d'aquestes

Àrea de Drets Socials*Departament de Participació Social*

substàncies il·legals.

4. **L'estigmatització** que acompanya tot allò que té relació amb “la droga” (a més de ser un efecte de les actuals polítiques prohibicionistes sobre les drogues) és un element clau dels relats que circulen sobre el Raval, que alimenten tant els processos de marginació de certes poblacions com el desviament de l'atenció de les arrels del problema. I no es pot fer “el caldo gros” als interessos especulatius deixant-se portar per l'estigmatització; la lluita contra aquesta és un element central de la lluita per una ciutat més justa i saludable i, tal com s'assenyala al nou Pla d'acció sobre drogues de Barcelona 2017-2020, indispensable per poder realitzar les tasques de suport a les poblacions amb pitjor situació social. L'estigmatització impedeix moltes vegades el desplegament de serveis de drogues i d'altres sectors que apareixen com a marginals, ateses les manipulacions a què es presta, en actuar sobre elements emocionals de la vida de la gent.

- Per tant, **l'estigmatització és una lacra que cal combatre decididament per poder realitzar polítiques socials dignes d'aquest nom.**

5. Com queda clar, els problemes relacionats amb les drogues i la salut tenen implicacions en molts àmbits de la vida social; és per això que **demanem al Consell Municipal de Benestar Social:**

- Que el ple del mateix s'adhereixi a aquest manifest, que l'elevi al Consistori i que, tant des d'aquest consell com des les diferents entitats que en pertanyen, es portin a terme les accions pertinents i coordinades per tal d'intentar resoldre aquesta situació el més aviat possible.

Barcelona, octubre de 2017

Àrea de Drets Socials

Departament de Participació Social

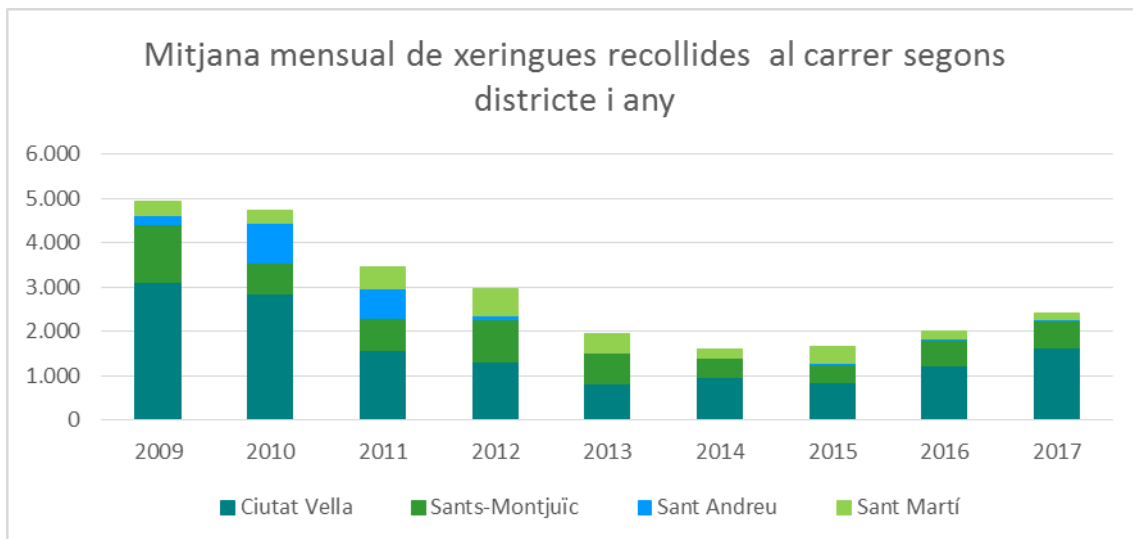
ANNEX

Dades de la recollida de xeringues a la via pública

Durant l'any 2017, a la ciutat, el nombre de xeringues recollides a la via pública ha augmentat lleugerament a costa de Ciutat Vella, concretament el Raval. En altres barris han desaparegut.

Com podem veure a la figura 1, la mitjana mensual de xeringues recollides s'ha incrementat lleugerament respecte als anys 2015 i 2016. Un dels fets que hi pot haver influït ha estat la **reducció de la venda a la Mina** per la **diàspora** dels clans gitanos. Tot i així, no s'ha arribat als nivells de final dels 2000, en què es recollien 5.000 xeringues al mes. Així mateix, hi han zones de Barcelona en què ha desaparegut la venda i el consum, com són Sant Andreu o Nou Barris.

Figura 1. Distribució de la mitjana mensual de xeringues recollides a la via pública segons districte i any. Barcelona, 2009-2017

El districte de Ciutat Vella és el que concentra la major problemàtica de consum en l'espai públic. A la figura 2 es presenta el nombre mensual de xeringues recollies en cada un dels barris; en el cas del Raval, es diferencia la part propera al CAS Baluard (1r anell Raval). S'observa: 1) un increment a partir de l'estiu de 2016 (es va arribar a unes 1.500 xeringues per mes en els mesos d'estiu), 2) que l'estiu de 2017 hi ha hagut un nou increment, i els mesos de juny i juliol s'ha arribat a superar la xifra de 2.000 xeringues/mes, amb una certa davallada a partir del mes d'agost.

Àrea de Drets Socials

Departament de Participació Social

Figura 2. Nombre de xeringues recollides al carrer per mes al districte de Ciutat Vella. Barcelona, gener 2007 - setembre 2017.

